

antika - vječni motiv

122

NA KAPITOLU

Ko ogromna sablast Večna Varoš spava,
Dok sipaju na nju sunca zraci vrela
I dok julsko podne tromo otkucava
Na trošnom zvoniku crkve Ara Coeli.

Sve je tako mrtvo, i ljudi i stvari.
Sve pleglo pod pritiskom neke sile:
Obelisci i stubovi, carske vile,
Tužni kipariši i palaci stari,

I forumi pusti gde narod ne veća...
Sve klonulo, svako biće, svaka zgrada.
To nad Večnim Gradom kao mora pada
Teška tradicija bezbrojnih stoleća...

Milan Rakić

latina et graeca viva

123

LATINŠTINA NAŠA SVAGDAŠNJA IX

Ljudska je pamet poput stola s ladicama: uglata ili zaobljena, politirana ili zapuštena, suvremena ili stilska (Louis XIV je najmoderniji), katkad tvrda („Bukvani jedni!“), katkad elastična, a često samo ukras. Osim ove posve formalne sličnosti (koja je neki put najveća u broju nogu), dodirne točke nalazimo i u sadržaju: brdo podataka i nepotrebnih gluposti (čije nas porijeklo redovito dovodi u nedoumicu) skriva se po zakucima i tajnovitim mjestima. Zatreba li nam nešto od tog „blaga“ (a sto posto smo sigurni da se negdje nalazi), zgrabit ćemo u žurbi – budite uvjereni – u pogrešnu ladicu.

Čitajući svakodnevno raznovrsne primjerke našeg tiska spremni smo, kao dobronamjerni čitaoci, nazvati te omaške *lapsus calami*. No svakodnevica nas uvjerljivo demantira, jer otvaranje pogrešnih latica postaje u nas – pravilo.

„Slobodna Dalmacija“ smatra da u životu vrijedi izreka per ASPERAM ad astra, što je samo po sebi dokaz da je pamet i PER ASPERA nedostižna. Možda je autor mislio da ova poznata latinska poslovice glasi PER ASPERAM MENTEM...? Tada

mu je BUDUĆA PERSPEKTIVA sjajna. „Školske novine“, s druge strane, viču u biblijskom strahu QUO VADIS FISICA? Pomislismo da je riječ o nekoj ženi čudna imena, kad iz sadržaja postaje razumljivo da se govori o FIZICI. Čitav je članak donijet u rubrici „Inovacije u nastavi“, pa bismo valjda i ovo čudo morali smatrati inovacijom. U takvim i sličnim „inovacijama“ prednjači „Vjesnik“ i ne dozvoljava da mu itko ospori primat. Tako u jednom članku nalazimo i rečenicu po kojoj je „ispalo da zastupnik KORUMPIRA pravo delegacije...“ Nije nam (a vjerojatno ni člankopiscu) jasno što se ovdje namjeravalo reći, no glavno je da lijepo zvuči. Okrenuli smo samo list i utvrdili da je poduzeće „Geotehnika“ PERSONA GRATE u Pakistanu. PERSONA GRATE je neprevodiva sintagma „Vjesnikovih“ jeziko-tvōraca, a isti je zagrebački dnevnik stvorio oblik PERSONA GRATIS (što u prijevodu znači OSOBA BADAVA – zlobne misli ostavljamo vama). Imamo li sreće, uskoro će „Vjesnik“ objaviti i ostale oblike ove osobite latinske deklinacije. Nedugo poslije toga naišli smo i na PAX ROMANUM, hermafroditku složenicu imenice ženskog i pridjeva srednjeg roda. „Vjesnikov“ dnevni pobratim, „Večernji list“, oponaša svog starijeg brata (iz čiste ljubomore!), i na njegovim stranicama nalazimo MUZIKA ANTIQUA MOTIO NOVA, sklop nadasve zanimljiv i sadržajno i grafijom. Dakako, tu su i neizbježni BAKCILI kojima je zaraženo sve naše novinstvo.

Televizija živi u posljednje vrijeme opet u ALTERNATIVAMA, JEDNOJ (o kojoj je ugodno govorila Ksenija Urličić) ili više njih (cf. Stipe Šušar: Socijalizam i DRUGE ALTERNATIVE) dok je već i osnovcima jasno da je alternativa *druga od dvije mogućnosti*. Marko Marković, koji gledalištu tumači što je nogomet, odlučio je da se prekvalificira u književnog povjesničara i odmah je pronašao još jednog TRAGIČARA. I to ne bilo kakvoga, već NAJVEĆEG TRAGIČARA, nogometaša Momčila Vukotića. Doduše, naš je nogomet uglavnom tragedija, no nismo znali za tako važno *pisca tragedija* prema kojem je autor „Gospode Glembajevih“ pik zibner! Ovim upozoravamo FAKTORE na propust u školskoj lektiri, u kojoj se za *tragedije* Momčila Vukotića mora naći dostojno mjesto. Njemački je okupator provodio politiku DEVIDE ET IMPERA, čuli smo nedavno i s nevjericom pomislili što tu radi naš ugledni znanstvenik V. Devidé (matematičar i prevodilac haiku poezije). Provjerili smo u rječniku (sve ALTERNATIVE), ali bezuspješno. Glagol DIVIDO 3. postoji samo u obliku s -i-. Možda će se naći u kakvu dodatku Oxfordskog rječnika... U jednoj smo reportaži o Zagrebu obaviješteni da bi „Duga ulica s dućanima dala INTRODUKCIJU ULAZA u Gornji grad“. Mogla bi dati i ULAZ INTRODUKCIJE ili kakvu TREĆU alternativu, ako se ovo ne sviđa autoru prve umotvorine. A uza sve to televizija još i IMPERATIVNO NALAŽE (ili jednostavnije: ZAPOVJEDNO ZAPOVIJEDA), a nama preostaje samo toliko snage da – isključimo prijemnik.

Preporučili bismo drugovima koji se profesionalno bave masovnim medijima da urede svoje ladice i – ne udaraju šakom o sto. Nije fair.

Zlatko Šešelj

IZ ĐAČKIH KLUPA

TKO JE BILA KALIPSA?

1. *Telegrafski*
 „nimfa kod koje je bio Odisej
 (na otoku)
 Sredozemlje“

Ines Falak

2. *Jet-set*
 „Nimfa koja je imala otok u Sredozemnom moru i koja je zavela Odiseja“.
 Zvezdana Ružman

3. *Sleng*
 „Nimfa. Kći Atlasa. Zadržavala je Odiseja na otoku i obećavala mu besmrtnost, a on ostavio i sklisao.“ 125
 Berislav Rusan

4. *S nerazumijevanjem*
 „nimfa, kći Atlasa, nakon brodoloma spasila Odiseja, odvela ga na osamljen otok Ogigiju i držala ga 7 g. u nadi da će joj biti muž. Obećala mu je i besmrtnost, ali on je otišao zbog nostalgije za domovinom“
 Mario Iveković

5. *Kajkavski*
 „Kalipsa je bila nimfa. To je nekaj ko naše vile. Kad se je Odisej vraćal iz Troje onda je naišel na njezin otok (mislim da se je zval Ogigija) i tam ga je ugostila. Htela je da joj bude muž, ali je on ost....“
 Janka Vukmir

ŠTO ZNAŠ O MINOSU I KRETI?

1. *Kajkavski*
 „Minos je bil kretski kralj. Kreta je bila otok koji je imal dobru mornaricu. Sami